Concili ben actual

L'Església catalana fa un balanç positiu dels 25 anys del Concili Provincial Tarraconense

EDUARD BRUFAU

«Catalunya Cristiana» commemora el Concili

Aquest setmanari vol fer present en aquest 25è aniversari l'actualitat del Concili Provincial Tarraconense, tal com reflecteix la il·lustració de portada, obra de Jordi Maragall. Per aquest motiu, el calendari de *Catalunya Cristiana* de l'any 2020, elaborat en col·laboració amb el Centre de Pastoral Litúrgica, i que es distribueix en aquest número, està dedicat al Concili. Així mateix, a partir del número vinent (2.102) *Catalunya Cristiana* publicarà una sèrie de set articles del cardenal Lluís Martínez Sistach que analitzen a fons tots els aspectes del Concili Provincial Tarraconense.

Didac Bertran. Arxiu Històric Arxidiocesà de Tarragona

Fotografia de tots els participants a les sessions de Sant Cugat del Vallès.

LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH
«Hi va haver plena llibertat d'expressió que sempre va estar presidida per la comunió i la sinodalitat»

Fa 25 anys, el 21 gener del 1995, festivitat dels màrtirs tarragonins Fructuós, Auguri i Eulogi, s'inaugurava el Concili Provincial Tarraconense, el primer que celebraven conjuntament les diòcesis catalanes des de mitjan segle XVIII. Es va clausurar el 4 de juny, festa de Pentecosta, després de 33 sessions en què es van aprovar 170 resolucions. Hi van participar un total de 205 persones, 158 amb dret a vot, entre bisbes, preveres, diaques, religiosos, religioses i laics, presidits pels arquebisbes de Tarragona i Barcelona, Ramon Torrella i Ricard Maria Carles. Les sessions es van celebrar al Centre Borja de Sant Cugat del Vallès, tret de l'obertura i la clausura, que van tenir lloc a la catedral de Tarragona. El Concili Provincial Tarraconense va ser convocat pels prelats catalans amb l'objectiu de promoure i concretar l'evangelització a les diòcesis del Principat seguint l'esperit del Concili Vaticà II. En aquell temps, la societat catalana ja havia iniciat un seguit de transformacions culturals i demogràfiques profundes, com ara l'avanç de la secularització o els processos migratoris, i aquest important esdeveniment eclesial va provar de definir el paper de l'Església en aquest nou marc.

Passat un quart de segle, hem adquirit prou perspectiva per reflexionar-hi i fer-ne un balanç. Sens dubte, els més indicats per fer-ho són els mateixos participants, com ara el cardenal Lluís Martínez Sistach, que hi va ser present com a bisbe de Tortosa i secretari de la Conferència Episcopal Tarraconense. Per a l'arquebisbe emèrit de Barcelona, al Concili «hi va haver plena llibertat d'expressió, que sempre va estar presidida per la comunió i la sinodalitat, cercant el que crèiem que era el millor per a les Esglésies a Catalunya. La sinodalitat no és ni la llei mecànica de la majoria ni la unanimitat imposada pel líder, sinó un diàleg esforçat per convenir tots cap a la unitat sota la Paraula de Déu i de l'Esperit.»

Les diòcesis catalanes celebraran els 25 anys del Concili Provincial Tarraconense durant aquest 2020, i l'acte central tindrà lloc el 30 de maig, vigília de Pentecosta, a la catedral de Tarragona. Precisament, amb motiu de l'aniversari, Aureli Ortín i Montserrat Coll, dos dels participants, han coordinat el llibre *Els 25 anys del Concili Provincial Tarraconense*. Editat per Claret i amb pròleg de l'arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas, es posarà a la venda aquest mateix mes de gener. Es tracta d'un llibre solidari que recull el testimoni de 67 persones que hi van participar, els beneficis del qual es destinaran al Centre Català de Solidaritat (CECAS), una iniciativa interdiocesana que ajuda persones víctimes de drogodependències.

L'evangelització

El Concili Provincial Tarraconense va estructurar el contingut de les sessions en quatre grans eixos: anunciar l'Evangeli a la nostra societat; la Paraula de Déu i els sagraments en les nostres litúrgies; la sol·licitud pels més pobres i marginats; i la comunió eclesial i la coordinació interdiocesana de les nostres esglésies. Una de les veus que avui pot parlar amb més coneixement de causa és Mons. Carles Soler i Perdigó, aleshores bisbe auxiliar de Barcelona, que va ser designat secretari general del Concili. El bisbe emèrit de Girona afirma que amb aquell important esdeveniment sinodal es tractava d'aconseguir que tots els cristians personalment i comunitària s'animessin a seguir Jesús i es comprometessin a construir l'Església i a ser testimonis al servei del nostre poble: «Es volia fer arribar l'anunci de la Bona Nova fidelment i de manera entenedora als homes i dones del nostre temps, i potenciar la coordinació de l'activitat pastoral de les diòcesis

catalanes i la comunió de tots els seus membres».

Entre els participants al Concili hi havia alguns diaques, un d'ells Aureli Ortín, que recorda la finalitat amb què es va convocar el Concili Provincial: «Tal com havien expressat els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense en la seva exhortació pastoral dos anys abans, es volia "tractar el més decisiu de la missió de la nostra Església en el món, que té com a eix vertebrador com evangelitzar, avui, la nostra societat".» A part de les persones ordenades i consagrades, el Concili va comptar amb una bona representació de laics, entre ells diverses dones, com ara Montserrat Coll, llavors membre del Consell Diocesà de Pastoral de Tarragona, posteriorment directora general d'Afers Religiosos de la Generalitat. Coll afirma que «la finalitat que perseguia l'arquebisbe Torrella en convocar un concili era acordar una actuació eclesial de conjunt de les diòcesis catalanes de cara a l'evangelització i a la pastoral, actuació arrelada en la nostra societat i en la cultura pròpia de la nostra nació, tot definint en aquest context uns objectius comuns de col·laboració en la construcció del Regne de Déu proclamat per Jesús. I, és clar, no pas començant de zero, sinó seguint l'esperit del Concili Vaticà II i amb la intenció de fer-ne la recepció a casa nostra, i continuant també la tradició dels documents i dels acords de la Tarraconense». Efectivament, el Concili Provincial Tarraconense es va celebrar quan feia exactament deu anys de la carta pastoral *Arrels cristianes de Catalunya*, que va marcar el camí de l'Església al nostre país.

La catedral de Tarragona va acollir la cerimònia d'inauguració.

El Concili va despertar molta expectació i tots els participants s'hi van involucrar de ple. Mons. Soler i Perdigó el recorda «com un do de Déu. En vaig ser el secretari general, des de la convocatòria fins més enllà de la clausura. Vaig viure intensament, doncs, totes les etapes: la consulta popular sobre possibles temes, l'etapa diocesana de reflexió, les sessions pròpiament conciliars, la preparació dels documents per a cada una de les etapes, les cerimònies d'obertura i clausura, la difícil tramitació de la *recognitio romana*... Ho vaig viure intensament amb pau i goig malgrat que no hi van faltar, com ja era previsible, dificultats i moments de tensions». Aureli Ortín expressa igualment de manera positiva el record que en té: «Poder-hi participar va suposar per a mi un honor i una responsabilitat. Aleshores jo era el vicesecretari de la Conferència Episcopal Tarraconense i vaig ser invitat pels bisbes a participar-hi amb veu i sense vot. Em van encomanar també que fes d'adjunt al secretari d'actes. Participar en un concili provincial, després de dos-cents cinquanta anys de la celebració de l'últim, era una oportunitat única per donar gràcies a Déu i per treballar pel futur de l'Església catalana i, de fet, per al futur de tota l'Església.»

CARLES SOLER PERDIGÓ
«Ho vaig viure intensament, com un do de Déu»

AURELI ORTÍN
«Hem de seguir treballant perquè s'apliqui de la manera més completa possible»

Quan Montserrat Coll fa memòria de la seva experiència al concili també en fa un balanç positiu, encara que li hauria agradat que en certs aspectes s'hagués anat una mica més enllà: «El vaig viure com una experiència eclesial única, per la comunió, per la responsabilitat, per la llibertat d'expressió de què vam gaudir i que vam exercir, i per sentir-me no només representant del Consell diocesà de Pastoral de Tarragona, que m'havia escollit, sinó també portaveu dels exclosos dins l'Església. I, alhora, amb la decepció que no se'ns permetés votar ni la proposta d'una Conferència Episcopal Catalana ni l'anomenat "calaix de l'abat", les peticions de canvis en la disciplina eclesiàstica vigent (exclusió de la dona del servei presbiteral, celibat obligatori per als preveres, marginació dels divorciats tornats a casar, etc.) que, encara que depassaven l'àmbit del nostre Concili,

MONTSERRAT COLL «El vaig viure com una experiència eclesial única, per la comunió i la llibertat d'expressió que vam exercir»

s'haurien pogut fer arribar a Roma en un annex orientatiu.»

Les resolucions i la seva aplicació

A l'hora d'assenyalar quines de les 170 resolucions aprovades destacarien més, tant Mons. Soler i Perdigó, com Aureli Ortín i Montserrat Coll coincideixen a esmentar sens dubte la primera perquè, tal com diu Coll, «conté la "música" o l'esperit del Concili, les "ulleres" amb què cal llegir la resta de resolucions. I perquè va trobar la receptivitat dels bisbes, que la van voler incorporar a les resolucions, tot i ser una proposta que no figurava (o no del tot) en els documents previs. Destacaria també la unanimitat que hi ha haver en el tema 3, el de la sol·licitud per als més pobres i marginats». Per la seva banda, Ortín hi afegeix la 28, sobre la pastoral de joves, la 30, la participació de la dona en l'Església, o la 142 «en què el Concili urgeix que les Esglésies que tenen la seu a Catalunya aconsegueixin una comunió interdiocesana i una acció pastoral més coordinada».

Tots tres també coincideixen a dir que el balanç general és positiu, encara que en alguns aspectes l'aplicació no hagi estat completa. «L'aplicació ha estat desigual», afirma Mons. Soler i Perdigó, «però l'estil i les pautes que va assenyalar el Concili s'han anat imposant per si mateixes en les activitats pastorals i les actuacions ministerials en les nostres esglésies al llarg d'aquests anys». Aureli Ortín afegeix que «hem de seguir treballant perquè s'apliqui de la manera més completa possible. En la història de l'Església, la recepció dels concilis és una labor lenta però indispensable per al desenvolupament i la missió de la comunitat cristiana». Per la seva banda, Montserrat Coll es mostra crítica tant amb la falta d'aplicació d'algunes resolucions com amb l'accés a la informació que han tingut els laics: «El retard de la *recognitio* i els retocs de Roma no van ajudar a l'aplicació del Concili. Ara, als fidels "ordinaris", no ens és fàcil saber què s'ha dut a terme i què no, no hi ha hagut una informació regular o no ens ha arribat; i se n'ha parlat poc del Concili, com si s'hagués oblidat. Però, repassant les resolucions, hom s'adona que moltes no s'han dut a terme, com ara la 142 i la 82. La 142 és vinculant i prioritària. Sabem que es van fer passos per aconseguir una Regió eclesiàstica, però no sabem quins són els obstacles que mantenen encallada aquesta opció. La 82 és vinculant i exhorta a respectar els drets de la persona humana dins l'Església. Entre altres coses, només cal veure la marginació que patim les dones.»

La resolució 142 esmentada tant per Ortín com per Coll demana la creació de la Regió Eclesiàstica Tarraconense. Passats 25 anys, però, encara no ha estat erigida. «No sabem exactament el motiu de no haver estat erigida la regió», diu el cardenal Martínez Sistach: «És possible que hi haguessin incidit les possibles interpretacions polítiques que tindria, quan de fet obeïa només a raons pastorals. La nostra realitat de treball pastoral de conjunt de totes les diòcesis que des de l'any 2004 integren dues províncies eclesiàstiques, fa convenient la creació de la regió eclesiàstica que inclogui les dues províncies.»